

Πρώτες οδηγίες για την εξ' αποστάσεως εκπαιδευτική παρέμβαση στην Ειδική Εκπαίδευση

Αδριανός Γ. Μουταβελής

4^ο ΠΕΚΕΣ Αττικής

Ζούμε κατάσταση κρίσης και αναμένεται αρχικά σοκ και αμηχανία κινήσεων. Όμως, την επόμενη στιγμή, είναι ανάγκη μάλλον όλοι μας και κυρίως οι εκπαιδευτικοί, να σκεφτούμε πως μπορούμε να δράσουμε, να γίνουμε δημιουργικοί, πως μπορούμε να προσφέρουμε. Σε άλλη περίπτωση, η αδράνεια σαν δίνη θα μοιάζει να μας παρασέρνει όλο και πιο βαθιά στην αίσθηση προσωπικής αδυναμίας και σε συμπεριφορές κατάθλιψης.

Έτσι και σε αυτές τις δύσκολες συγκυρίες, στεκόμαστε αρωγοί, συναισθηματικά κοντά στους ανθρώπους μας, στους συναδέλφους μας, στους μαθητές μας και στις οικογένειές τους. Στεκόμαστε δίπλα στο σύνολο, κοντά στην κοινότητα. Το να σταθούμε ενεργοί και χρήσιμοι αυτή τη χρονική στιγμή αποδίδει διπλό και πολλαπλό ίσως όφελος, προς τον εαυτό μας και τους άλλους.

ΠΕΡΙ ΕΞ' ΑΠΟΣΤΑΣΕΩΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΠΑΡΕΜΒΑΣΗ

Οι δυσκολίες είναι πολλές γιατί προφανώς δεν είναι σχεδόν κανείς μας προετοιμασμένος για το παρόν εγχείρημα. Επιπλέον, εμείς, στην Ειδική Αγωγή, αγαπούμε το χειραπτικό υλικό και την άμεση υποστήριξη πράγμα που είναι ανάγκη τώρα να προσαρμοστεί. Όλα αυτά κάνουν ακόμη πιο επιτακτική την ανάγκη να σταθούμε μαζί.

Σας καταθέτουμε έτσι, μερικές ιδέες προσθετικά στην εξαιρετική δουλειά που προσφέρετε στους μαθητές μας, με σκοπό, κάθε ημέρα το ένα βήμα παραπέρα. Με χαρά στην πορεία θα φιλοξενούμε στον [ιστότοπό μας](#) τις ιδέες σας, εάν και εφόσον εσείς θέλετε αυτές να μοιραστούν με τους συναδέλφους μας. Σκέψη όλων μας είναι να ενισχύσουμε την εκπαιδευτική παρέμβαση και τη διάχυση των καλών πρακτικών!

Μέσα επικοινωνίας & δυνατότητες

Στο ερώτημα ποιο μέσο πρέπει να χρησιμοποιήσουμε για την επικοινωνία μας με τους μαθητές μας, το [e-me](#), το [eclass](#) το [webex της cisco](#) είναι προτεινόμενα. Ίσως πάλι, είναι ανάγκη να εστιάσουμε σε τεχνολογία που είναι απλή και ήδη χρησιμοποιείται από τους μαθητές μας ή τους γονείς τους. Έτσι, το [messanger](#) ή το

[viber](#) μοιάζουν πολύ καλές προσεγγίσεις στην ειδική εκπαίδευση λόγω της μεγάλης διάδοσής τους.

Το υλικό του Ινστιτούτου Εκπαιδευτικής Πολιτικής και της Ομάδας του [Προσβάσιμο](#) μπορεί να είναι η πρώτη μας βάση, η πρώτη πηγή ιδεών. Αντίστοιχα και το [Φωτόδεντρο](#) ή από τον αγγλόφωνο χώρο το [We Are Teachers](#).

Προφανώς, εμείς στην ειδική αγωγή γνωρίζουμε καλά ότι δεν ταιριάζουν όλα σε όλους! Προφανώς, η ηλεκτρονική προσέγγιση που θα κάνουμε με μαθητές και οικογένειες είναι ανάγκη να διαχειριστεί πολλούς παράγοντες, με κρίσιμους τους κάτωθι:

α) Τη δυνατότητα εμάς των ιδίων των εκπαιδευτικών σε υποδομή και δεξιότητες.

β) Τη δυνατότητα της οικογένειας σε υποδομή και απλές δεξιότητες.

γ) Το δυναμικό του κάθε μαθητή μας ξεχωριστά.

Με βάση ότι αυτές οι δυνατότητες πληρούνται σε ένα ανεκτό επίπεδο (ποτέ δεν θα είναι τέλειες) είναι καταγεγραμμένες οι κάτωθι σκέψεις.

Σχεδιασμός εκπαιδευτικής παρέμβασης.

Ξεκινούμε από τα απλά και αυτά που μέχρι τώρα κάνουμε. Έτσι, προτείνουμε, ακολουθώντας τις βασικές αρχές της επιστήμης μας, να ξεκινήσουμε με μικρά βήματα και καλό σχεδιασμό. Πριν την οποιαδήποτε ενέργειά μας, ορίζουμε και καταγράφουμε τους στόχους για τον κάθε μαθητή ξεχωριστά: π.χ. συναισθηματική υποστήριξη του μαθητή στην διαδικασία περιορισμού του στο σπίτι, προσέγγιση του γνωστικού της γλώσσας με ανάγνωση μικρών κειμένων... Όσο πιο συγκεκριμένοι, ξεκάθαροι, μετρήσιμοι είναι οι στόχοι μας, τόσο αποτελεσματικότερη θα είναι η προσέγγισή μας! Αυτοί προφανώς, επικαιροποιούνται συχνά εισακούοντας το πλαίσιο και τον μαθητή.

Ελέγχουμε το προσωπικό μας ημερολόγιό και τις προσωπικές δυνατότητες χρόνου. Εδώ, είναι προτεινόμενο, αρχικά τουλάχιστον να περιοριστούμε στα «λίγα» και σε εξατομικευμένη εκπαιδευτική παρέμβαση. Στην πορεία, λίγο αργότερα κι όπου αυτό επιτρέπει, θα έχουμε ίσως τη δυνατότητα συνάντησης του συνόλου της ομάδας μαθητών μας διαδικτυακά, είτε αυτή είναι ομάδα μαθητών μιας ΣΜΕΑΕ είτε Τ.Ε. Και αυτό θα είναι πολύ όμορφο εάν γίνει κατορθωτό!

Επιπλέον, είναι ανάγκη να έχουμε καταγραφές. Ετοιμάζουμε ημερολόγιο που θα το εμπλουτίζουμε διαρκώς περιγράφοντας με λίγα, λακωνικά λόγια την παρέμβασή μας (π.χ. στόχους, χρόνους επικοινωνίας, ενδεικτικές δραστηριότητες).

Πρώτη προσέγγιση της οικογένειας και του μαθητή

Η πρώτη επικοινωνία με την οικογένεια μπορεί να γίνει άμεσα και τηλεφωνικά. Δηλώνουμε διαθέσιμοι και εντός του ρόλου μας. Δεν ξεχνούμε ότι οι άνθρωποι σε καταστάσεις κρίσεις αναζητούν βοήθεια από ανθρώπους, που συχνά δεν έχουν τέτοια δυνατότητα φορτίζοντάς τους συναισθηματικά με ματαιώση. Σταθείτε προτείνω, αρχικά τουλάχιστον, αυστηρά στο ρόλο σας.

Ζητούμε την άδεια από τους γονείς να μιλήσουμε με τον/την μαθητή/τρια μας. Σίγουρα θα χαρεί! Του θυμίζουμε μερικές, κοινές, καλές στιγμές μας. Του δηλώνουμε πόσο ανυπομονούμε να ανοίξουν τα σχολεία και να τον δούμε. Πόσο καλό θα ήταν να μιλήσουμε ξανά και να κάνουμε μάθημα από μακριά με τον υπολογιστή!

Ρωτούμε τους πόρους που διαθέτει η οικογένεια (π.χ. υπολογιστή, κινητό και σύνδεση ή όχι). Ενημερώνουμε τους γονείς ότι θα ήταν ωφέλιμο ει δυνατόν, το μάθημά μας να γίνεται σε ήσυχο χώρο χωρίς πολλούς διασπαστές, που θα περιόριζαν την προσοχή μαθητή.

Αν όλα είναι σχετικά ευοίωνα (ποτέ δεν θα είναι τέλεια), ξεκινούμε με μια δοκιμαστική σύνδεση και παρατηρούμε τις αντιδράσεις του ηλεκτρονικού συστήματος, της οικογένειας και κυρίως του μαθητή μας. Είναι ανάγκη να έχουμε συγκεκριμένο και σταθερό πρόγραμμα συναντήσεων. Έτσι, κάνουμε στη συνέχεια ένα μικρό «συμβόλαιο» επικοινωνίας: π.χ. «Θα επικοινωνούμε, θα έχουμε μάθημα μέσω viber κάθε Τρίτη, 9.00 έως 9.30 είναι βολικό για εσάς;». Διευκρινίστε ότι ενδεχομένως να αλλάξουν οι συνθήκες, αλλά σε κάθε περίπτωση θα τους ενημερώσετε για τις όποιες αλλαγές.

Δεν ξεχνούμε σε κάθε προσέγγιση μας, ότι τώρα επιπλέον των άλλων, διαπραγματευόμαστε και συζητάμε τουλάχιστον τα εξής θέματα με το μαθητή μας: Α) Τον ηλεκτρονικό τρόπο επικοινωνίας και μαθήματος. Β) Τη συναισθηματική φόρτιση λόγω της βίαιης αναστολής των σχολείων και τον περιορισμό στο σπίτι. Γ) Το γνωστικό αντικείμενο, από το οποίο το παιδί είναι ανάγκη να συνεχίσει επαφή.

Ταυτόχρονα, εμείς οι ίδιοι είμαστε φορτισμένοι συναισθηματικά, ζήτημα που είναι ανάγκη να μην μεταφερθεί στους μαθητές μας.

Ενδεικτική διαδικασία μαθήματος

Την καθορισμένη ώρα κάνουμε σύνδεση και έναρξη της ηλεκτρονικής μας επικοινωνίας. Μιλούμε αρχικά στους γονείς και μετά στο μαθητή.

Ρωτάμε με διακριτικότητα και χωρίς κρίσεις τον μαθητή μας για το πρόγραμμά του. -Τι έκανες εχτές; Διάβασες κάτι; Είδες κάτι; Σκοπός μας είναι να εισάγουμε συναισθηματικά το μαθητή στην διαδικασία μαθήματος.

Ξεκινούμε το μάθημά μας με ένα σύντομο προκαταβολικό οργανωτή. Τι θα κάνουμε σήμερα πόσο θα διαρκέσει.

Στη συνέχεια ασχολούμαστε, με κάτι που αρέσει στο μαθητή μας, κάτι στο οποίο ήδη τα καταφέρνει, που ίσως να είναι αγαπητό και ταυτόχρονα πλησιάζουμε το γνωστικό. Άλλωστε, τώρα έχουμε το προκλητικό της ηλεκτρονικής επικοινωνίας που μπορεί να σταθεί όπλο μας, αφού τα περισσότερα παιδιά το αγαπούν ιδιαίτερα. Στην πορεία θα έχουμε ίσως, τη δυνατότητα μεγαλύτερης εμβάθυνσης και επέκτασης στο γνωστικό.

Έχουμε τη δυνατότητα στρέφοντας την κάμερα μας στο χαρτί να γράφουμε οτιδήποτε και αυτό να το βλέπουν οι μαθητές μας συνομιλώντας μαζί τους. Σκεφτόμαστε τη δυνατότητα χρήσης .ppt ή video.

Προς το τέλος, αξιολογούμε την επίτευξη με μια σύντομη δραστηριότητα (βλ. [exit card](#)) (π.χ. «-Κάνε μου τις προσθέσεις $14+4=...$ και $17+5=...$ »)

Κλείνουμε το μάθημά μας επισκοπώντας τι κάναμε σήμερα. Ρωτάμε ίσως το μαθητή μας πως πέρασε στο σημερινό του μάθημα. Υπενθυμίζουμε την επόμενη φορά που θα έχουμε μάθημα.

Στη διάρκεια της ηλεκτρονικής συνάντησης δεν ξεχνούμε να επιβραβεύουμε τις καλές προσπάθειες του μαθητή μας.

Επιπλέον, μπορούμε να στέλνουμε εργασίες με email, να τις επαναποστέλλουμε διορθωμένες και να τις συζητάμε με το μαθητή. Εναλλακτικά, τα google docs αποτελούν καλή λύση.

Τα ανωτέρω έχουν τη δυνατότητα να τα προσαρμόσουν, οι εκπαιδευτικοί μας και τα μέλη του προσωπικού ΣΜΕΑΕ, Τ.Ε. Παράλληλης Στήριξης, με έμφαση στις δυνατότητες κι ανάγκες του κάθε μαθητή ξεχωριστά. Προφανώς δεν ταιριάζουν όλα για όλους!

ΚΕΣΥ

Αρκετά ΚΕΣΥ στην Ελλάδα, έχουν δημιουργήσει πλέον διαφορετικούς τρόπους επικοινωνίας με τις οικογένειες λαμβάνοντας ηλεκτρονικά το αίτημα με φόρμα google (βλ. [1^ο ΚΕΣΥ Αν. Αττικής ΚΕΣΥ Νάξου](#)) ή τηλεφωνικά (βλ. 2^ο ΚΕΣΥ Δ' Αθήνας). Η συγκεκριμένη διαδικασία θα αποτελεί την πρώτη προσέγγιση και προετοιμασία για τη διαδικασία γνωμάτευσης. Η σκέψη είναι να σταθούμε δίπλα, ψυχολογικά στις οικογένειες και ταυτόχρονα να έχουμε ένα πρώτο intake.

Με χαρά συζήτησα τις εξαιρετικές ενέργειες του 1^{ου} ΚΕΣΥ Αν. Αττικής, το οποίο, κάνει συναντήσεις, Ομάδα των μελών του διαδικτυακά, δημιουργήσε Γραμμή Ψυχολογικής Υποστήριξης για τους γονείς των μαθητών και πολλά άλλα. Μέσω

τηλεδιάσκεψης (π.χ. messenger) έχουν τη δυνατότητα οι ομάδες να ολοκληρώσουν, να «κλείσουν» φακέλους και γνωματεύσεις, για αυτές που έχει ολοκληρωθεί η διαδικασία των ραντεβού στο σύνολό της.

ΣΜΕΑΕ

Ήδη πολλοί Διευθυντές/ντρίες έχουν στείλει μηνύματα στους συναδέλφους μας προτείνοντας την τηλεφωνική επικοινωνία με τις οικογένειες και τους μαθητές μας, όπου αυτό είναι εφικτό.

Στο [ΕΕΕΕΚ Αγ. Δημητρίου](#) έχουν δημιουργήσει, αναρτήσει και εμπλουτίζουν διαρκώς videos με ασύγχρονα μαθήματα, για τους μαθητές τους και προτεινόμενες δραστηριότητες.

Στο [4^ο Δ.Σ. Π. Φαλήρου](#) θα αναρτούν επιπλέον τις δραστηριότητες των μαθητών της εβδομάδας που πέρασε δίνοντάς τους ελεύθερο θέμα. Θα είναι κάθε λογής δραστηριότητες, όπως ζωγραφική, λογοτεχνικό κείμενο, σταυρόλεξα, κουίζ.

Οι εκπαιδευτικοί και το ΕΕΠ έχουν δυνατότητα να δημιουργήσουν επικοινωνία και παρέμβαση με εστίαση αρχικά σε εξατομικευμένη προσέγγιση, όπως περιγράφεται ανωτέρω.

ΣΔΕΥ-ΕΔΕΑΥ & ψυχολόγοι των σχολείων

Προτείνουμε σε συνεννόηση με το Διευθυντή/ντρία του σχολείου να έχετε, όπου το κρίνετε ωφέλιμο τηλεφωνική επικοινωνία με τους μαθητές ή τις οικογένειες που είχατε ήδη παρέμβαση και αυτή διακόπηκε βίαια. Αν σας ζητηθεί επικοινωνία με νέους γονείς προχωρήστε με ιδιαίτερη προσοχή και διαρκή ενημέρωση της σχολικής κοινότητας.

ΤΜΗΜΑΤΑ ΕΝΤΑΞΗΣ

Ήδη συνάδελφοι Τ.Ε. έχουν δημιουργήσει μπλοκ με ιδέες εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων που θα χρησιμοποιήσουν με τους μαθητές τους για την εξ' αποστάσεως εκπαίδευση (π.χ. [κ. Κωνσταντίνα Φιλίππου](#)).

ΠΑΡΑΛΛΗΛΗ ΣΤΗΡΙΞΗ

Έχετε τη δυνατότητα όλων των ανωτέρω, με έμφαση στη συναισθηματική στήριξη και σύνδεση με το γνωστικό.

Αγαπητές/τοί συνάδελφοι, μη διστάσετε να ξεκινήσετε!!!

Άλλωστε εμείς στην ειδική αγωγή διαχειριζόμαστε καθημερινά κρίσεις. Γνωρίζουμε να αποδεχόμαστε το λάθος και την ανατροπή. Σας καλώ λοιπόν, γιατί εσείς είστε οι πλέον κατάλληλοι, να αδράξετε την ευκαιρία και να προχωρήσετε κι ας κάνετε

λάθη, αρκεί αυτά να μην θίγουν τους ανθρώπους που υποστηρίζουμε. Προχωρήστε στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού για τους μαθητές σας. Και μοιραστείτε τις ιδέες σας με όλους μας προάγοντας την ειδική εκπαίδευση.

Στεκόμαστε μαζί και προχωρούμε με δύναμη!!!

**Ο Συντονιστής Ε.Ε. ΕΑ & ΕΕ
4^ο ΠΕΚΕΣ Αττικής**

**Αδριανός Γ. Μουταβελής
Δάσκαλος στην Ειδική Εκπαίδευση**